

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 36.

Cenzurat.

Biserica noastră și problema tineretului.

— Memoriul adresat Guvernului și șefilor de partide. —

Intâmplările triste și tragice ivite în rândurile tinerimii școlare au impresionat profund toți factorii cu răspundere din cuprinsul țării, silindu-i să se gândească cu o grijă sporită la mijloacele de îndreptare urgentă, cerută de interesele superioare ale neamului nostru.

Nu era decât normal, ca Biserica noastră, conștientă de marea ei misiune spirituală, să-și spună și ea cuvântul în cea mai însemnată problemă națională: îndrumarea sufletească a generațiilor de mâine.

A întocmit, prin urmare, un vast și documentat memoriu, pe care Patriarhia l-a comunicat atât guvernului, cât și tuturor șefilor de partide, arătând cum înțelege să fie privită și soluționată chestiunea educației tinerimii noastre din școlile publice.

Ne facem o datorie, să dăm și noi un rezumat al acestui Memoriu, atrăgând asupra lui mai ales atențiunea profesorilor de religie.

Educației de azi îi lipsește baza, acea „frică de Dumnezeu”, care după cuvintele înțeleptului Solomon, este „începutul înțelepciunii”. În locul educației integrale, în școlile noastre se face în majoritate mai mult instrucție, adică simplă achiziție de cunoștințe. Chiar

și învățământul religios este mai mult cantitativ decât calitativ.

Măsurile de urgență necesitate ce se impun pentru remedierea răului sunt:

1. Urgentarea întocmirii programului învățământului religios în școlile primare și secundare, pentru a se putea alcătui ediții tot mai perfecționate ale manualelor didactice pentru religie.

2. Cursuri de perfecționare în metoda predării religiei pentru preoții cateheți.

3. O triere strictă a elevilor admiși la învățământul superior, astfel încât să nu mai treacă din clasă în clasă decât elemente bine înzestrate, și de cari profesorii să se poată ocupa mai de aproape și individual.

4. Să se propună învățământul religios nu numai în licee, ci în toate școlile secundare de orice grad și orice fel: profesionale, comerciale, de meserii, menaj, cursuri serale, etc. Transformarea seminariilor desființate în licee confesionale ortodoxe, ar înlesni pătrunderea elementelor românești viguroase în rosturile de seamă ale culturii noastre.

5. Ducerea la biserică obligatorie a copiilor, și după putință slujbe divine speciale pentru ei cu predici adecuate.

6. Înființarea pe lângă fiecare școală secundară a unui paraclis sau capelă, care să constituie un fel de laborator spiritual pentru transformarea sufletească a elevilor, și în care atât ei cât și profesorii să poată primi împărțășirea.

7. Conlucrarea familiei în opera de educație a copiilor. Fetele trebuiesc crescute spre o viață familiară model, și nu pentru îmbrățișarea carierelor independente, care le abat dela rosturile lor firești.

8. Cenzurarea cu mai mare strictețe a filmelor de cinematograf. Din comisia de cenzură să facă parte și un reprezentant al bisericii. Cinematografele trebuiesc etatizate sau comunalizate, spre a fi de folos educativ.

9. Oprirea copiilor de a frecventa cinematograful, pentru a vedea alte filme decât pe cele în legătură cu cunoștințele lor școlare, când vor trebui să meargă în grup, conduși de profesori sau pedagogi. Aceasta pen-

„Când postești să nu vă luați o înfățișare posomorâtă, ca fățarnicii, cari își slutesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat vă spun că și-au luat răsplata. Ci tu când postești, unge-ți capul și spală-ți fața, ca să te arăți că postești nu oamenilor, ci Tatălui tău“.

Matei, 6, 16.

trucă cinematograful în genere prematurizează conștiințele copiilor.

10. Trebuie să se stabilească un consemn între autoritatea de stat și ziare, spre a nu se mai face atâtea reclame vedetelor și artiștilor de cinematograf, sau sporturilor exagerate, care fiind prezentate ca niște ocupațiuni celebre și vrednice de practicat, au efect dezastruos pentru imaginația copiilor, cum și pentru ocupațiunile lor școlare.

11. Trebuie dusă o luptă fără rezerve — o cruciadă — împotriva scrierilor pornografice și imorale, luându-se măsuri severe în această privință. De aceea e necesar ca — după cum pentru înlăturarea răufăcătorilor și mai ales a pungășilor de buzunare, poliția face razii pentru a-i descoperi; culege și tria, tot așa trebuie procedat și cu scrierile netrebnice, care trebuiesc descoperite și înlăturate fără nici o rezervă din toate librăriile și din toate chioșcurile de ziare. Editorii trebuiesc avizați și sancționați în această privință.

12. Trebuie rezolvată definitiv problema repausului duminical, oprindu-se în timpul serviciului divin din aceste zile, întrunirile sau conferințele de orice fel.

13. Deasemenea o chestiune

FOILETON

GALA GALACTION:

„Doctorul Taifun“

— Femeia în lumina creștinismului. —

În concepția marxistă prețul cel mai mare se pune pe funcția colectivă a individului. Desvoltarea personalității în spiritul acestei concepții este exclusă sau chiar dacă e admisă, numai întrucât promovează interesul automat al colectivității. Personalitatea este subordonată claselor sociale și prin aceasta expusă anchilozării.

Această nedreptate comisă față de persoana omenească, prin răpirea posibilității de actualizare a virtualităților spirituale cari rezidă în structura ei sufletească, își are dealtcum corespondent și în lumea premergătoare creștinismului. E destul să amintim regimul castelor din India, unde trecerea dintr-o clasă într'alta este exclusă, sau sclăvia, care pune pe om în rândul animalelor, stăpânul dispunând de dreptul de viață și de moarte asupra lui. În afară de aceasta femeia și copiii erau în-

josii într'un mod degradator. Femeia nu putea să fie proprietara nici unui fel de avere, ba chiar și zestrea pe care o primea la căsătorie trecea asupra bărbatului și după moartea lui nu-i mai era restituită. La judecată femeile nu erau primite nici măcar ca martori.

Creștinismul schimbă radical starea aceasta de turpitudine socială și rezervă fiecărui om posibilitatea de cultivare a talantului dăruit lui de Dumnezeu. Femeia este ridicată la demnitatea cerută de alcătuirea ființei sale psihofizice, dându-i-se prilej să-și valorifice însușirile în instituția sacră a căsătoriei. Și chiar atunci când femeia s'a abătut din drumul adevărat, e necesar ca bărbatul să nu-i prilejuiască o nouă cădere, ci pătruns de exemplul lui Iisus Hristos să-i acorde iertare și să o povățuiască pentru a fi mamă și soție adevărată. Bărbatul trebuie „să fie cap femeii“ (Efeseni 5 23) adică astfei să se comporte, ca să nu-i dea ocazie să alunece, pentru că după cum spune G. Papini în cartea „Viața lui Iisus“ pag. 289 și urm. „Noi toți suntem de-avalma vinovați de nelegiuirile fraților noștri. Dela cel dintâi la cel din urmă, suntem părtași zi de zi, la fapte rele, deși scăpăm ne-

pedepsiți de cele mai multeori. Adultera n'ar fi înșelat, dacă bărbatul n'ar fi ispitit-o, dacă bărbatul ei ar fi știut mai bine să se facă iubit....; n'ar fi femeii prin lupanare dacă bărbații ar ști să-și înfrângă desfrâul. Doar nevinovații ar avea dreptul să judece. Dar pe lume nu sunt oameni nepătați și chiar de ar fi, mila lor s'ar dovedi mai tare decât însăși judecata“.

Deci concepția creștină preconizează căsătoria — ridicându-o la rangul de taină — ca mijlocul cel mai eficace de a afirma demnitatea femeii, bine înțeles dacă bărbatul s'a identificat cu sensul adânc al căsătoriei, care este „singura verigă de veșnicie dintr'o salbă hărăzită pieirii“.) Creștinismul ia apărarea femeii aruncate în mrejele desfrâului, luptă pentru readucerea ei la viața ordonată familiară și chiar atunci când a greșit îi acordă iertare, cu porunca categorică să nu mai păcătuiească.

Lucrul acesta îl reliefează cu competența recerută păr. Gala Galaction în romanul recent editat „Doctorul Taifun“. Pornind dela gestul lui Iisus Hristos față de femeia păcătoasă — relatat la cap. 8 a evangheliei lui Ioan, — păr. G. Galaction face

) G. Papini op. cit., pag. 176.

importantă pentru educația tineretului și în general cea cetățenească este aceea a amestecului factorilor educativi — preoți, învățători și profesori — în frământările pătimase politice, care îi abat dela rostul lor educativ. Luptele sociale, politice și parlamentare însăși trebuiesc domolite, introducându-se o destindere mai amicală între partide, în locul veșnicilor învinuiri reciproce de incorectitudini, furturi și jafuri în averea publică, uneori exagerate, care au o rea înrîurire educativă, asupra cetățenilor și tineretului, îndemnându-i să râvnească toți numai după bani și îmbogățire.

14. Pregătirea clerului suferă din punctul de vedere al culturii generale. Se impune o mai intensă activitate pentru perfecționarea preoților și adecvarea lor marilor probleme sociale care frământă lumea.

15. În privința literaturii trebuie să se revină la superiotatea morală a scriitorilor noștri clasici și să nu se piardă nici o clipă din vedere scopul educativ pe care literatura îl are pentru popor și pentru societate în genere.

16. Un fenomen nou și care trebuie bine studiat este organizația tineretului în societăți cu caracter străin. Cu acest tineret credem că trebuie să ne punem în legătură spre a-l îndruma pe căi sănătoase și eventual a lupta pentru a scoate din circulație scrierile netrebnice. Pentru educarea acestui tineret Biserica întâmpină mari greutăți de personal, întrucât la centrul eparhiilor nu mai există preoți disponibili pentru asemenea misiuni.

17. O necesitate urgentă și de mare importanță pentru educația tineretului ar fi înființarea cu concursul ministerului instrucțiunii a unei mari biblioteci pentru tineret: „Biblioteca

Tineretului“, care să cuprindă cărți bune și ieftine. *Cartea cea bună* trebuie să inunde zilnic vitrinele librăriilor și chioșcurilor de ziare. Arhiepiscopia Bucureștii editează deja reviste pentru educația tineretului ca: „Duminica copiilor“ și „Tinerimea creștină“, ilustrate în culori, cari însă trebuiesc susținute și de Stat.

18. Trebuie apoi să se trieze cu strictețe bursele acordate de statul român studenților români cari studiază în streinătate și cari azi în cea mai mare parte sunt streini sau cu sufletul infectat de comunism, ateism etc.

19. Să se trimită în Anglia un bărbat român expert și cu

puternic spirit de observare, care să studieze temeinic instituțiile Angliei pentru educarea tineretului, spre a se găsi elementele cele mai favorabile bune dezvoltări a acestei educații.

20. Epoca de după război, cu dezechilibrul ei moral și material, fiind o consecință a zguduirilor pe cari războiul le-a produs în ființa omenească, zdruncinând nervii și turburând conștiințele, *este totuși trecătoare și nu trebuie să ne sperie prea mult*. Ne putem reface și ajunge iarăși ce-am fost și mai mult decât am fost. Pentru aceasta însă trebuie pășit cu hotărâre la refacerea sufletelor.

În acest scop factorii con-

ducători ai neamului trebuie, între altele, să fixeze tineretului — în locul idealului unității naționale, acum împlinite, un nou ideal, cum ar fi de pildă *cel al ridicării neamului în toate privințele în fruntea popoarelor ce îl înconjoară*, urmând apoi ca toate instituțiile țării să stăruie mereu și cu toată răbdarea pentru îndrumarea continuă a noulor generații spre ținta acestui ideal, oferindu-i și mijloace de a se apropia mereu de el.

Punerea în aplicare a acestor măsuri de către autorități, cu concursul larg al tuturor instituțiilor de stat, va promova negreșit un spirit nou în creșterea și îndrumarea tineretului nostru.

Presă despre alegerea P. S. Episcop Nicolae în Academia Română.

Marele ziar național „Universul“ scrie în Nr. dela 3 Iunie a. c.:

Episcopul Nicolae Ivan, membru de onoare al Academiei române.

Intr'o ședință recentă a Academiei Române, P. Sf. Sa Nicolae Ivan, episcopul Vadului, Felea-cului și al Clujului a fost ales cu unanimitate de voturi membru de onoare al acestei înalte instituții de cultură.

Gestul semnificativ și înălțător, al primului nostru așezământ de cultură cum și meritele multiple ale înaltului ierarh, încununat cu marea distincțiune, ne determină să ne oprim asupra acestui eveniment.

In adevăr, dacă menirea Academiei Române este, de a răsplăti cu lauri neperitori meritele câștigate pe terenul culturii românești a celor mai buni dintre fiii acestui neam, eternizându-le numele, în Cartea de aur a națiunii, nimeni nu avea mai mult drept la această înaltă distincțiune, decât episcopul Nicolae Ivan

Laurii Academiei împodobesc fruntea senină a venerabilului arhiepiscop ca răsplata bine meritată a unei munci de 60 de ani, depusă zi cu

zi, fără preget, pentru binele neamului și al bisericii.

Viața episcopului Nicolae Ivan este un exemplu de românism și de muncă asiduă, plină de abnegație, și un îndemn pentru generațiile de după război. Pornit dintr'o familie modestă, a știut să păstreze o viață întreagă dragoste pentru poporul dela țară.

Și-a început cariera de dascăl la Săliște, a rămas dascăl și sfătuitor al credincioșilor săi, cari îl înconjoară cu sinceră și nețărmită dragoste. Ziaristul disins dela „Telegraful Român“, care și-a susținut convingerile românești, cu îndrăzneală și cu elocință prin coloanele acestui vechiu ziar, nu și-a părăsit nici odată convingerile, iar azi, la vârsta de 80 de ani, are fericirea, pe care o cunosc puțini, de a fi urmat un drum drept adesea accidentat: acela al marilor conștiințe românești.

Calitățile sufletești, de animator și organizator ale episcopului Nicolae Ivan au fost complectate minunat, printr'un simț gospodăresc neîntrecut, care a făcut ca lumea românească să fie sigură de rezultat, unde îl știa la conducere.

Activitatea sa dela consistoriul dela Sibiu va rămâne înscrisă în analele mitropoliei Ardealului, iar episcopul Nicolae și-a eternizat numele prin înfăptuirile sale naționale și bisericesti din capisla Ardealului. „Reînviața episcopie a Vadului și Felea-cului“ cum îi place să numească episcopul Nicolae Ivan ctitoria istorică a lui Ștefan cel Mare, acum 12 ani păstru încă pecetea stăpânirii maghiare. Secătuită de toate bunurile ei, nu-i mai rămăsese decât gloria trecutului, păstrată cu sfințenie într'o bisericuță modestă și foarte săracă.

Un deceniu de stăpânire românească a fost însă suficient pentru episcopul Nicolae Ivan, ca să reînvie cu vechea glorie ctitoria lui Ștefan Vodă. Acum 12 ani biserica ortodoxă d'n Cluj era cea mai săracă, lipsită, încât nu avea decât sufletul credincioșilor, iar azi eparhia Vadului și Felea-cului este cea mai înstărită episcopie, unde viața românească ortodoxă pulsează viguros, cu energie și cu încrederea în sine, pe care i-a dat-o conducătorul ei: episcopul Nicolae Ivan, unul din marii ierarhi ai țării românești.

Iată de ce, felicitând Academia

apologia femeii ultragiata de brutalitatea bărbatului și reușește — cel puțin teoretic — să o reabiliteze, convingând pe confidentul ei particular să se căsătorească cu ea și să recunoască îndatoririle pe cari le are față de copilul adus la viață prin seducerea ei.

Iată pe scurt firul desfășurării romanului: eroina principală, Floreal, se prezintă într'o zi în cabinetul de consultații al doctorului Bobircă, poreclit Taifun, suferind de afecțiuni cardiace. Acesta se năpustește asupra ei și peste nouă luni ea devine mamă. De aci începe calvarul femeii, întrucât este mamă a încă unui copil, fiind căsătorită legal cu un alt bărbat. Doctorul Bobircă își dedea seama că el este bărbatul criminal, care a aruncat pe Floreal la pieire. Chibzuește mult ce să facă în fața remuscărilor de conștiință, cari nu-l slăbesc. O coincidență neprevăzută îi indică ce are de făcut. Fiind departe de București, este înștiințat că Pupu-copilul al cărui tată era, e greu bolnav. Fără multă ezitare pleacă la București, unde veghează la căpătâiul copilului său ca să-l salveze din ghiarele morții. În timp ce făcea acest oficiu de inger păzitor, era frământat cum ar putea mai repede să înlăture această

situație chinuitoare. Ajungând în posesia unor dovezi compromițătoare pentru Floreal, crede că nu merită să-i redca prestigiul și pleacă în plină noapte spre casa lui proprie. Însă chiar în aceea noapte lucrurile se limpezesc în întregime. În fața unei instanțe judecătorești, compusă din: amicul lui Bobircă, doctorul Hristodorache, un curtenitor a lui Floreal și doctorul Bobircă, Floreal își istorisește tot trecutul ei împreună cu suferințe ascunse și costisitoare pentru viața ei. Descrierea vieții acestei femei e deadreptul indiușătoare. Rămăasă fără părinți, a fost crescută de o bunică și de un pictor, prieten al tatălui său. După ce termină liceul, se înscrie la facultatea de științe. Intră funcționară la un minister, unde este sedusă de șeful ei de birou, care amenințat se căsătorește cu ea. Dar o deosește într'un mod netrebnic, prin trimiterea ei la persoanele sus puse ca să-i exopereze avantajii printr'un trafic murdar. Dezolată ajunge în cabinetul doctorului Bobircă, care o seduce și de aci înainte își pierde și mai mult echilibrul. Doctorul Bobircă dându-și seama de nesocotința lui, după ce Hristodorache îi citește întâmplarea cu femeia păcătoasă din evanghelie, o iartă și primește să viețuiască cu ea într'o căsătorie legiuită.

Cazuri similare cu al eroinei din romanul părintelui Gala Galation găsim nenumărate și cădere lor nu e totdeauna imputabilă, fiindcă imposibilitatea de a se apăra le-a deschis drumul spre po'ârniș. Femeia încă poate deveni o personalitate și de aceea uu trebuie privită numai ca un bun de exploatat, ci ocrotită ca într'un mediu prielnic — cum e familia — să-și cultive și să-și desvolte ființa, sub îndrumarea înțeleaptă a bărbatului.

Problema demnității femeii în lumina creștinismului e necesar s'o cunoatem fiecare. Romanul „Doctorul Taifun“ al părintelui Galaction ne edifică pe deplin asupra acestei probleme, bine înțeles citindu-l și analizând intenția din care a isvorit înfiriparea acțiunii și scopul pe care-l urmărește.

Pr. ION BUNEA-Năsăud

TĂLCUIRI CREȘTINEȘTI

*Pentru odihna ta să lași
In fiecare zi — e bine
Pân' la sfârșitul vieții tale —
Tot ziua de mâine.*

FL. MUREȘANU

Română pentru nobilul gest cu care răsplătește o activitate românească culturală și bisericească de șase decenii, întreaga lume românească din Ardeal aduce omagiul ei entuziast episcopului Nicolae Ivan, dorindu-i viață îndelungată, ca să vadă rodul muncii sale neobosite, demn exemplu pentru generațiile cari îl urmează.

AUREL GOCIMAN

*

Ziarul „România Nouă” din Cluj scrie în Nr. din 31 Mai a. c.:

O răsplată binemeritată.

În ședința sa din 28 l. c., Academia Română ca suprem for de judecată asupra valorilor românești, a săvârșit un act care trebuie să ne rețină atențiunea în mod deosebit. Cu unanimitate de voturi a proclamat de membru onorar al său pe P. Pf. Sa Episcopul Nicolae Ivan. Așezându-l cu dragoste și cu obștească însuflețire în mănunchiul restrâns al nemuritorilor, cea mai înaltă instituție reprezentativă a românismului de pretutindeni n'a făcut decât să consfințească oficial o formulă de răsplată pe care toți cei ce cunosc cariera strălucită a episcopului Nicolae o doreau de mult.

În adevăr, dacă înaltul scaun de apreciere, care are menirea de a perpetua în veac numele celor mai vrednici dintre noi, trebuia să se oprească cu sentința lui inapelabilă asupra unui mucenic al muncii încordate, alegerea lui nu putea să cadă, mai ales în vremuri de tristețe nespusă și de anarhie sufletească aproape generală, decât asupra moșneagului voinic dela Cluj, care, înfruntând piedeci crezute insurmontabile, luptând eroic cu spiritul de cumplită negație al zilelor noastre mohorâte, a izbutit totuș să săvârșească adevărate minuni de creație, sporind patrimoniul sufletească și material al românismului de dincoace de Carpați cu o ctitorie model: cu slăvita și pe veci consolidată eparhie a Vadului și Feleacului — cetate nebiruită, de azi înainte, a ortodoxismului renăscut. Desigur, Academia i-a scrutat viața dintru începuturi, când s'a decis a-i așterne pe luminoasa frunte bombată cununa de lauri. I-a verificat-o, critic, pas de pas, și a constatat că voința românească a celui uns azi cu mirul imortalității, a biruit sistematic și tenace în tot parcursul celor șase decenii de activitate aproape încheiate. Comisia care l-a propus pentru înalta distincțiune nu va fi trecut cu vederea, de sigur, că făptura de neîntrecut realizator a episcopului de azi a crescut, odinioară, sub piatra de moară a presiunii maghiare. Faptele sale concrete din acea epocă de restriște au intrat de mult în conștiința ortodoxismului din Ardeal, ca adevărate perle de istețime românească și ca o dovadă strălucită despre adevărul, că pe simplul fiu de sâtean din Ardeal, neajunsurile vremii îl oțelise, în loc să-l descurajeze. Fără îndoială însă, că în balanța judecării drepte, a atârnat greu bilanțul ultimilor 15 ani de neobosită trudă. A vrăji dintr'o simplă amintire istorică o eparhie întreagă,

a o transforma în cetate vie, omniprezentă și inexpugnabilă a legii noastre strămoșești, n'a fost o treabă ușoară; fapta aceasta, încununată de cele mai uluitoare succese, este, mai degrabă, de domeniul minunilor moderne pe cari numai vâpaia aprinsă a credinții le mai poate realiza și numai nesfârșita dragoste de români le mai poate motiva în fața posterității obiective...

Putea deci, cel ce a săvârșit minunea, să rămână fără cea mai splen-

didă răsplată din partea contimporanilor? Nu, desigur, căci cine va călca de azi înainte în Cluj și în cuprinsul vechii ctitorii a lui Ștefan cel Mare se va izbi de fapta uriașă a legendarului păstor sufletească de-o stâncă de granit, care nu se clintește nici în cele mai aspre furtuni. „Răsplata” ce i-a fost acordată „cu unanimitate de voturi”, este deci binemeritată și răcoritoare pentru întreaga suflare românească.

N. B.

O alegere ideală de protopop.

Scaunul văduvit al tractului Lupșa prin trecerea la cele eterne a mult regretatului protopop stavrofor Vasiliie Gan, a fost complectat în 2 lunie a. c., prin alegerea vrednicului preot Vasiliie Șpan din Lupșa.

Actul alegerii a fost condus de P. O. D. protopop stavrofor Andrei Ludu, consilier eparhial. După terminarea sf. Liturghii, oficiată de comisarul consistorial, candidatul Vasiliie Șpan și parohul Petru Sabău și după invocarea Duhului sfânt, toată asistența merge în peregrinaj la mormintele protopopilor, unde se face rugăciune pentru odihna lor.

P. O. D. cons. A. Ludu, ca președinte deschide adunarea protopopească prin o vorbire acomodată și însuflețită, arătând rolul cel mare ce-l are protopopul în viața socială, culturală, națională și creștinească.

Arată mai departe, prin cuvinte adânc simțite, idealismul, însuflețirea și dorul de a munci în ogorul Domnului al tinerilor ce ies de pe băncile Academiei teologice. Și cum de multe ori acest idealism, această însuflețire, acest dor de muncă se lovește de trista realitate, de neagra mizerie cu care trebuie să se lupte de mulțori preotul dela sate. Și dacă protopopul nu este la locul lui, dacă nu e condus de simțul iubirei, de înțelepciune, de dreptate și devotament față de cei pe cari conduce, tinărul preot poate cădea, succumbă și-și pierde întreg idealismul și devotamentul. La din contră, rezistă, având cine să-l întărească și să-l mângâie.

Premergând aceste, președintele declară ședința de deschisă și invită adunarea electorală a se constitui.

Se alege de notar Gh. Amancei, învățător, iar bărbați verificatori și de scrutiniu Pr. Petru Sabău, Gh. Alexandrescu și Panfil Turcu, învă.

Se constată conform listei de candidare, că pentru alegerea de protopop a candidat un singur preot On. Domn Vasiliie Șpan.

Se constată mai departe, cu multă bucurie, că afară de regretatul membru Aurel Goșa, fost primpretor toți membrii sunt de față în număr de 29, ceea ce dovedește marea solidaritate și interesul ce-l poartă atât membrii mireni, cât și membrii preoți acestei alegeri, dela care atârna prosperarea acestui tract.

Începându-se alegerea s'a procedat la votare prin vot secret. După terminare, scrutându-se urna am constatat, cu multă satisfacție că din cei 29 votanți 28 au votat pentru părintele V. Șpan, iar 1 bilă a fost albă.

Comisarul mulțumește membrilor adunării pentru solidaritatea, de care au dat dovadă la această alegere. Felicită pe noul ales și-i dorește putere și tărie ca să poată munci mai departe cu aceeași dragoste, cu aceeași abnegație de sine, cu aceeași iubire părintească în ogorul destelenit al bisericii și al tractului, ca înaintasul său.

Noul ales mulțumește și el, tuturor și promite că cu ajutorul celui de sus se va nizu să fie adevărat urmaș al antecesorului său. Roagă On. preoșime să-i stea în ajutor pentru desăvârșirea operilor începute de regretatul V. Gan. La ora 1 membrii adunării împreună cu cei invitați au luat masa la locuința protopopului, rostindu-se mai multe toas-turi.

Pr. PETRU SABĂU

Guvernul din Budapesta și averea fundațiunii Gojdu.

Corespondentul din Budapesta al unui ziar din Capitală, face câteva destăinuri revelatorii cu privire la rea credința guvernului maghiar față de averea de acolo a fundațiunii Gojdu. Reproducând aceste constatări, stăruim din nou, ca Ministerul nostru de externe să nu mai tolereze această situațiune revoltătoare, ci să recurgă la măsuri mai drastice pentru lichidarea ei imediată. Iată ce scrie corespondentul:

În plin centrul Budapestei, cu fațade în trei străzi, se înalță cele opt palate, fiecare cu câte trei etaje, cari formează averea fundației „Gojdu”.

dației se rambursa consiliului din Sibiu, iar de atunci — pe baza ordinului ministerului cultelor, — se depune la banca „Pesti Hazai elsötakarékpenztár egyestilet”. Această bancă nu avizează despre operațiunile pe cari le face cu banii fundației decât ministerul de culte ungar, care refuză a da vre-o deslușire în această privință, atât consiliului din Sibiu, cât și preotului gr.-ort. delegat de acest consiliu a lua parte la administrarea averii fundației. De asemeni, ministerul cultelor interzice ca depunerile să se facă la vre-o altă bancă, pentru a nu se putea ține o socoteală precisă a banilor depuși.

Depunerile lunare se cifrează la cca 90 mii Lei. După o socoteală aproximativă, până în prezent sunt depuși 16 milioane Lei la banca din Budapesta.

Ministerul cultelor ungar, urmărind devalorizarea imobilelor cari formează fundația Gojdu, nu admite ridicarea dela bancă a nici unei sume destinate renovărilor necesare imobilelor.

În urma faptului că acestora nu li s'a făcut nici o reparație în decurs de treizeci de ani, starea lor este deplorabilă.

Guvernul maghiar are interes a face aceasta din două motive: ca să evite orice reparațiune cu devize și pentru că în curând va expropria unele imobile — printre cari cade și imobilul Nr. IV din fundația Gojdu — în scopul de-a deschide un nou bulevard în Budapesta. Valoarea actuală a acestui imobil este de un milion pengő (treizeci milioane Lei).

E de văzut cu cât va fi răscum-părat.

De câțiva ani de zile se duc tratative între consiliul din Sibiu și guvernul din Budapesta, dar cari întotdeauna sunt amânate — din motive lesne de înțeles — de către unguri.

Fiind vorba de o avere atât de însemnată și de interesele studenților români din Ardeal — statul maghiar nu vrea să recunoască decât pe cei din Ungaria, cu toate că dintre fiii românilor de acolo prea puțini pot ajunge la universitate prin propriile lor mijloace, ca numai de aci înainte să se bucure de sprijinul fundației, guvernul român are datoria de a urgenta pe cale diplomatică clarificarea acestei chestiuni.

S. DUNĂREANU

50 de cununii într'o zi. Evenimentul s'a întâmplat în Capitală, la biserica nouă din șoseaua Pantelimon, unde Dumineca trecută s'a săvârșit cu mare fast, cununia religioasă a cincizeci de perechi, cari trăiau fără binecuvantarea Bisericii. Nu-i mirare, că a participat un public numeros, doritor să asiste la un spectacol atât de rar și de impresionant. Vrednicia revine preotului Vasile Ionescu și d-nei M. Paraschivescu, foarte activi în combaterea concubinajului.

Parastas pentru Colonelul Gh. Vlădescu.

Colonelul Gheorghe Vlădescu du- păce a intrat cu primele trupe ale armatei române în Clujul desrobît, a rămas mulți ani în orașul nostru, unde pe lângă eminentele sale servicii militare prestate cu cel mai devotat patriotism, — s'a distins și în viața socială, ca un mare animator al înființării și organizării diferitelor instituții, cari să servească de temelii puternice la consolidarea românismului în Clujul suferințelor noastre de altădată. Mai presus de toate s'a dovedit de cel mai devotat fiu al bisericii sale, adunând personal sume însemnate pentru repararea radicală a bisericii noastre din marginea orașului, mărturie a asupririlor la cari a fost supusă credința românească în această capitală a Ardealului. Tot cu banii colectați de acest bun creștin, curtea neglijată a acelei biserici a fost transformată într'un mic parc curat și atrăgător.

Colonelul Vlădescu a mai fost și un membru harnic al comitetului pentru zidirea catedralei, ce azi își înalță maiestos turlele sale din inima Clujului, precum și primul casier al filialei societății ortodoxe naționale a femeilor române, înființată în acest oraș, activând cu mult succes pentru ridicarea prestigiului ortodoxismului. Fiind înaintat cu serviciul la București, a mai donat episcopiei noastre două grădini valoroase, în

cele mai frumoase cartiere ale Clujului. Trecut la pensie, călătoriile lui și le întrerupea la Cluj, spre a cerceta pe Prea Sfințitul nostru Episcop, al cărui admirator a fost de când l-a cunoscut, pentru proeminentele realizări din aceasta eparhie. O boală grea și nemiloasă prea de timpuriu a rupt firul vieții acestui suflet nobil chiar în ziua Sf. Paști, spre marele regret al tuturor celor ce l-au cunoscut.

Drept recunoștință pentru toate acestea mărețe fapte creștinești, la dispunerea Prea Sfințitului, Duminecă în 3 Iunie crt. după Sfânta Liturghie s'a ridicat Parastas în Catedrală pentru regretatul Colonel Gheorghe Vlădescu, la care a fost invitată și a participat neconsolata sa văduvă, ofițeri superiori cu familiile lor, colonelul regim. 32 obuziere din Satu-mare cu adjutantul său, generalii Marosin și Mehedinți, membrele comitetului femeilor ortodoxe și un mare număr de credincioși. A pontificat P. Sf. Episcop Ioan al armatei, încunjurat de consilierii eparh., iar răspunsurile funebre le-a dat corul teologilor.

La sfârșitul slujbei *Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Nicolae* a rostit o cuvântare pătrunzătoare, arătând meritele neperitoare ale marelui dispărut, pentru cari Biserica recunoșcătoare din Cluj îi va păstra memoria ca unui mare ctitor și binefăcător.

— Laur. —

Conferințe preoțești și cercuri religioase.

Conferința de primăvară a tractului Tg.-Mureș.

În ziua de 21 Mai a. c., cu ocazia sărbătorii Constantin și Elena, când în toată țara românească s'a oficiat câte un serviciu religios pentru marele Voevod Constantin Brâncoveanu, care acum 220 ani, a suferit cu întreaga sa familie cea mai grozavă moarte pentru credința sa în Christos; preoțimea ort. rom. a tractului Tg.-Mureș, își ține conferința sa de primăvară în orașul suferințelor de odinioară M.-Oșorheiu, azi Tg.-Mureș.

Preoțimea noastră ort. rom., cu excepția alor trei cari sunt scuzați, aleargă de pe toate plaiurile județului, în orașul sus amintit, unde la ora 8 se face după obiceiul din trecut, mărturisirea tuturor celor prezenți. La ora 9 se începe serviciul Utreniei în continuare cu sf. Liturghie, oficiată de un sobor de preoți, sub conducerea șefului tractului prof. Ștefan Russu. Răspunsurile la serviciul divin îl dă corul bisericii din loc, condus cu mult tact și talent, de harnicul și neobositul nostru dirijor Constantin Alexandrescu, controlor tehnic. Acest cor înființat cu puțin înaintea sărbătorilor Nașterii Domnului, a ajuns ca azi să fie admirat de toți câți îl ascultă, așa încât nu multe orașe se pot mândri cu atare cor. Mulți dintre preoții prezenți, cari n'au avut posibilitatea a auzi astfel de cor, au lăcrimat de bucurie.

După citirea sf. Evanghelii urmează predica cu titlul „Despre credință și cruce”, rostită cu mult interes și sentiment de către pr. Dumitru Sângeorzan iunior din Petea, care vorbind despre credință, face frumoase aplicări cu privire la păcat

și lipsa de credință, cauza tuturor relelor din ziua de azi. Predica presărată și cu frumoase exemple, face auditorul să fie cu atenția încordată.

După terminarea sf. Liturghii, toți preoții fungenți, și ceilalți, împreună cu întreg poporul, în frunte cu toate autoritățile, ies în cimitirul bisericii, unde sub conducerea prof. Șt. Russu se oficiază un parastas pentru marele Voevod Brâncoveanu, urmând o frumoasă și interesantă cuvântare ocazională, rostită cu mult dar și talent oratoric de prof. diacon Dr. N. Crețu, sulevând până la lacrimi, tăria credinței fără margini a martirului erou creștin Brâncoveanu.

După masă, premergând invocarea Duhului sfânt, la ora 3 se începe ședința intimă în biserică. După deschiderea ședinței, apelul nominal și constituirea biroului, se citesc câteva lucrări din tema fixată de Ven. Consiliu eparhial „Foloasele și desavantajele Oastei Domnului pentru Biserica”, după cari urmează raportul general al referentului pr. Alex. Runcanu.

Rând pe rând iau cuvânt preoții Șuteu, Puia, Morușca, Suciș și a., dintre cari unii sunt de părerea a sprigini această asociație, alții dinpotrivă propun abandonarea ei.

După terminarea discuțiilor în jurul „Oastei Domnului” și epuizarea programului de zi, părintele Mateiu din Corunca propune ca conferința de toamnă să se țină în parohia Sf. Sale, ceea ce se și primește.

Pr. ALEX. RUNCANU

Abonați și răspândiți
„VIAȚA ILUSTRATĂ”

INFORMAȚIUNI

Serviciile divine și predici la bisericile din Cluj. Duminecă, 10 Iunie la Catedrală: vor servi cons. ep. Dr. V. Sava, prof. Dr. I. Pașca, pr. Fl. Mureșan, prof. Dr. I. Vască. Predică prof. Dr. I. Pașca. — La biserica „Sf. Nicolae”: Pr. A. Mușat, diacon V. Bogdan. Predică A. Mușat. — La biserica „Coborârea Duhului Sfânt”: Pr. I. Cociuban, prof. O. Bucevșchi. Predică pr. I. Cociuban.

P. Sf. Episcop Nicolae la Liga antirevizionistă. Dumineca trecută s'a ținut în sala cinematografului Corso din Cluj, o mare întrunire publică, convocată de Liga antirevizionistă română. Obiectul principal al ei a fost intrarea în Ligă a studențimii universitare, reprezentată la adunare prin câteva mii de studenți. Au vorbit președintele Ligii dl prof. I. Lupaș, delegații societăților studențești cari au făcut legământul de adeziune și propagandă. În această impresionantă adunare a luat cuvântul și P. Sf. nostru Episcop Nicolae, arătând ce soartă ne-ar aștepta, dacă pe urma unei revizuirii de hotare, Ardealul ar ajunge din nou în robia ungurească. Mai bine să intrăm în morminte, decât să primim de bună voie urgia de altădată — a încheiat P. Sf. Nicolae, îndemnând tinerimea studioasă să se înarmeze cu pavăza credinței, a dragostei de neam și de Rege, prin cari ea va triumfa față de dușmanii Țării.

Premiații eparhiei noastre. Doi distinși fii ai eparhiei dnii prof. Dr. E. Teșosu dela Facultatea de medicină și Dr. E. Nicoară din Reghin, amândoi deputați în adunarea eparhială, au fost premiați de Academia Română. Cel dintâi a luat chiar două premii cu două lucrări științifice, între cari una accesibilă și publicului mare: „Călăuza stațiilor balneare”. Cel din urmă cu lucrarea recenzată și în gazeta noastră: „Tinerete-bătrânețe”. Raportor a fost marele savant prof. Gh. Marinescu.

Îi felicităm pe amândoi pentru această înaltă cinste, ce li s'a acordat de către Academie.

† **Aurica Vlaicu n. Oltean**, soția preotului nostru Cornel Vlaicu din Bonțida, după lungi și grele suferințe a reposat Vineri în 1 Iunie c., în etate de 31 ani și în al 8-lea an al fericitei sale căsătorii, lăsând în neagră văduvie pe nemângăiatul său sot, cu doi copilași. A fost înmormântată Duminecă în 3 Iunie, dela casa parohială din Bonțida, fiind prohodită de către protopopul Nicolae Vasiiu din Cluj, asistat de preoții Aurel Mușat din Cluj, Ioachim Pop din Băraii și Axente Tomuș din Mociiu, cu colaborarea arhidiaconului Dr. O. Bucevșchi, profesor la Academia teologică din Cluj. Răspunsurile funebre le-a dat duios corul compus din 12 teologi. Protopopul N. Vasiiu a rostit panegiricul. Cu verva lui ora-

torică a stors lacrimi ferbinți indeosebi când a descris în culorile ei triste soartea amară a preotului rămas văduv de tânăr și cu copilași mărunți.

Întreg satul, fără deosebire de neam și confesiune, în frunte cu preoții de diferite confesiuni și cu mulțimea mare de intelectuali și rudeni venite din mari depărtări, au dat repodatei cinstea cea mai de pe urmă, petrecându-o la groapă cu mulțime de flori duse în fruntea convoiului de către tineret, în sunetul clopotelor bisericilor celor patru confesiuni creștine și în cântecele funebre alternative ale corului teologilor, ale corului parohiei noastre și ale corului parohiei reformate din acea comună fruntașe. — După deslegarea citită în biserică și după pogorirea în groapă a mult regretatei preotese, deasupra mormântului deschis a ținut preotul reformat o cuvântare înduioșătoare, isvorită din cele mai curate sentimente de dragoste creștinească.

Dumnezeu să așeze cu dreptii pe roaba sa, iar preotului rămas atât de crud lovit de soarte, să-i dăruiască tărie, să poată purta o viață întreagă jugul amarei văduvii, spre a-și putea crește cei doi copilași, cărora de aci înainte el le va fi și tată și mamă și să ducă la limanul fericirii turma cuvântătoare, ce îi este încredințată spre păstorire.

— Laur. —

Convocare. Comitetul Central al Asociației Clerului „A. Șaguna” este convocat la Sibiu (în cancelaria Consiliului arhiepiscopesc) de ziua de Luni 11 Iunie a. c., ora 10 a. m., pentru a discuta noul statut al Asociației generale a preoților, precum și alte chestiuni urgente.

Membrii Comitetului Central sunt rugați să participe la această ședință.

Revista F. O. R.-ului. Atragem atențiunea cititorilor și membrilor „Frăției” asupra acestui apel, ce ni s'a trimis de către direcția revistei din Sibiu:

„Viața ilustrată” s'a bucurat dela început de o primire dintre cele mai călduroase din partea opiniei publice. Dovadă maldărul de felicitări pe care le-a primit redacția, ca și chipul elogios în care presa a ținut să taie la răboj apariția celor dintâi trei numere ale revistei.

Noi, cei ce ne-am luat de bună voie sarcina de a publica revista de familie „Viața Ilustrată”, ne vom da toată silința să mulțumim și pe viitor așteptările cititorilor noștri, oricâte jertfe ni s'ar cere pentru aceasta, fiind conștienți că osteneala noastră este pusă în slujba celui mai sfânt ideal: al Bisericii și al neamului.

În schimb rugăm pe iubii noștri cititori să prețuiască jertfa noastră și să ne dea binevoitorul lor concurs trimițându-ne cât mai neîntârziat modestul abonament: 200 Lei pe un an; 100 Lei pe o jumătate de an.

Direcțiunea.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj